

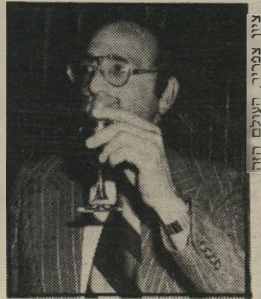
רגיל לטנונה זו

הנורמות משתנות מיום במדינה הזאת. עכשיו זה הגיע למזגהאוויר. מספרים לנו כי "מחר ישררו תנאי מזגהאוויר רגילים לעונה זו. בשפלת החוף — 32 מעלות." מה זאת אומרת, רגיל לעונה זו? 55 שנות חיי בארץ זו, 32 מעלות באוגוסט בהחלט לא היו נורמה רגילה.

אוגוסט היה תמיד חודש חם. בוודאי. הטמפרטורות נעו בין 29 ל-30 מעלות. לפעמים הגיעו ל-31 מעלות, לעיתים נדירות גם ל-32. אבל זה היה בהחלט יוצא-דמיון-הכלל. "טמפרטורה רגילה לעונה זו" היא 30 מעלות. והנה, השנה, "רגיל" זה 31-32. מה קרה? האם יש אמת בדיבורים על התחממות כדור-הארץ? משהו עשה חור שם למעלה? אינני דורש מן המטאורולוגים לשנות את מזגהאוויר. לא במשכורת שמשלמים להם. אבל שלא ישנו לי לפתע את הנורמות, כך בשקט! אני נגד 31 מעלות! אני נגד 32 מעלות! ואינני מסכים שזאת תהיה הנורמה החדשה!

עונב לך עניבה

אלכס גילעדי, סגן-נשיא מחלקת-הספורט של אר"י, שלח לי מיכתב: "מכל הכתבות שלך — ואלפים קראתי — מצאתי עצמי לא מסכים עם אחת. כתבת על החום, האקלים והלבוש. 'לדעת, אורי, הלבוש המרושל הוא אחת הסיבות העיקריות לרשלנות בעבודה, בהתנהגות והיולול בכל'.

גילעדי

אם אינך לבוש כיאות לעבודה — היא לא חשובה דיה. "יש ארצות חמות מאיתנו. אנשי-עסקים לא יעזו שלא ללבוש בגדים קלים. בסיאול, באיטליה — גם בקיץ עושים עסקים בעניבה; בספרד, במיאמי, בלוס-אנג'לס — אנשי-עסקים עושים עסקים בעניבות. בניו-יורק בקיץ לחה מתל-אביב, ואולי אפילו פחות-נסיבלת. רק מה — יש חולצות-קיץ מכותנה דקה-דקה (מצרית, כמיר, בן, וההברל בין צווארון רכוס לבין הפתוח אינו כלי-כך גדול.

"אני יודע. ביוני החם עשיתי עסקים בארץ. בחליפה, רק מה — הבר של החליפה היה משובח, ורק-דק. הרגשתי טוב." אני מסכים עם אלכס שאפשר לדרוש מאדם להיות לבוש בעבודה "כיאות". אינני מסכים כי "כיאות" פירושו חליפה ועניבה.

העניבה היא המצאה אירופית מובהקת. היא לא נולדה לשם גוי. במקורה היה לה תפקיד מעשי: לסגור את החולצה כך שהקור העז לא יצליח לחדור פנימה. זהו מכשיר מובהק נגד קור. כאשר השתלטו בני הגזע הלבן על העולם כולו, הביאו עימם את העניבה לכל מקום, כאחד מסמלי שילטונם, וכך הפכה חלק מלבוש "כיאות".

אולי זה יצר את האשליה שהלבוש העולמי האחד (המערבי) יוצר גם ערכים עולמיים אחידים (גם הם מערביים). עכשיו, כאשר העולם משתחרר מרפוסים קולוניאליים, אחת מהרווחותיו של כל עם היא לעצב לעצמו לבוש "כיאות" על פי האקלים שלו ומסורתו. (זה היינו הר, כי המסורת של כל עם נולדה באקלים של מולדתו).

אינני רואה כל צורך בחיקוי המינהגים הקולקלים של אנשי-עסקים בסיאול וברומא, המחקים את הבוסים האמריקאיים. הייתי רוצה שמישהו ימציא לבוש ישראלי, ארצי-ישראלי, שיהיה רישמי וכיאות, ואף תגיגית-התחצורת, שלא יהיה מרושל ומזלזל — ושיהיה בכל זאת מתאים לאקלים הארץ.

כשהיה פה עוזרו של פיאר קארדו, שכבר סיפרתי עליו, הצגתי לו אתגר זה. אני מציג אותו גם לכל המעצבים המקומיים. ואשר לירידי אלכס גילעדי, הנמצא עתה בסיאול החמה כשהוא לבוש חליפה קהרדקה ועונב עניבה — הייתי מלביש אותו בלבוש קוריאני מסורתי שהוא, כך אני מניח, מתאים יותר למקום.

סמרטוט על מוט

לפני כמה ימים היתה תגלית גדולה באסטוניה. אסטוניה היא רפובליקה סובייטית. היא סופחה לברית המועצות בעיקבות חוזה היסטרס-סטאלין. האסטונים לא כל-כך אהבו את זה, אבל לא היתה להם ברירה. הקג"ב חיסל כל סימן של לאומיות אסטונית.

עד שבא הגלאוסטוט של מיכאיל גורבאצ'וב. כל הלאומים הכפופים לברית-המועצות התחילו להרים ראש. הארמנים (דווקא הם) הלכו בראש, ועכשיו מגששים בני לאומים רבים כדי לברר עד לאן ניתן להגיע מבלי להסתכן יותר מדי. לפני כמה ימים היתה חגיגה גדולה בכיכר המרכזית של טאלין, בירת הרפובליקה הסובייטית האסטונית. כל גדולי המפלגה והממשלה המקומית ישבו על כימת-הכבוד. ואז קרה...

מאחד הרחובות נכנסה לכיכר תהלוכה, ובראשה — אוי לעיניים שכך רואות! — דגל אסטוני. דגל אסטוני. הרגל של אסטוניה החופשית, העצמאית, שהיתה קיימת בין שתי מילחמות-העולם. מפקד הקג"ב, שישב על הבימה, הודיע. הוא קפץ ממקומו

והתחיל לתת לאנשיו את ההוראה המתבקשת — להסתער על הקבוצה, להחרים את הדגל, לעצור את האנשים. ואז היתה למוכיר המפלגה הקומוניסטית האסטונית הברקה. אחת מאותן ההמצאות, המשנות את גורל העולם (ראה הסידרה קשרים בטלוויזיה). הוא אמר לראש הקג"ב: "הנח להם! שיניפו את הדגל שלהם!"

הרגל האסטוני נכנס לכיכר, הובל מסביב, הקהל הריע, ראשי המפלגה מחאו כפיים, ובוזה נגמר העניין. השמיים לא נפלו, מארכס, אנגלס ולנין לא שלחו רעמים וברקים. יתכן שסטאלין התהפך בקברו, אך איש לא שם לב לכך. והנה תגלית: דגל המדינה הסובייטית יכול להתנופף לצד הדגל הלאומי האסטוני, ושום אסון אינו מתרחש. המצאה חדשה? חדשה בברית-המועצות. אך לא בעולם. לא אצלנו, למשל. בימי המנדט הבריטי היה הדגל הבריטי

דגל-המדינה. הוא הונף בטכסים, כאשר הנציב העליון הצדיע, והתיזמורת ניגנה אל מלך נצור. אבל לנציב העליון ולראש הכוללת (שנקראה אז סיאיידי) לא היה איכפת שה"בלאדי ציונים" יניפו את הדגל הכחול-הלבן שלהם, ושה"בלאדי ערבים" יניפו את הדגל הצבעוני שלהם. הם לא חיפשו צרות מיותרות. האנגלים היו פשוט יותר חכמים. הם ידעו ששטות היא לנסות להילחם בדרגל. אי-אפשר לנצח דגל. דגל — הסמרטוט הצבעוני הזה — הוא בעל כוח אירי. אנשים מוכנים למות למענו. כפלשתינה (א"י) לא התעסקו בוה. (אותה החוכמה הביאה את הבריטים להסתלקות מהארץ בעוד מועד.)

לא כל בדרום-אפריקה. בדרום-אפריקה יורים באנשים המניפים את דגל השחורים. ולא בישראל. בישראל יורים באנשים המניפים את "דגל אש"ף" — אותו הדגל שהבריטים בשעתו הסתכלו בו באדישות, הרבה זמן לפני שמישהו חלם על דבר שייקרא אש"ף.

מייד אחרי מלחמת-ששת-הימים, בראשית איכבוש, היתה לי כנסת אחת להתנגשויות הרבות שלי עם שר-הביטחון משה דיין. כבר אז אסרו אנשים מפני שהניפו דגלים פלסטיניים. שאלתי את דיין מה זה איכפת לו. הוא השיב שזה עניין של ריבונות. דיין וירושו אכן נתנו לדגל את המשמעות הזאת. כתוצאה מכך הם נאלצים לירות ולהרוג בכל פעם שנער פלסטיני תולה דגל על חוט-חשמל. הרבה נורו. פלסטיני אחד התחשמל למות כאשר הצטווה עלי-די חילים להוריד דגל.

אותה החוכמה, שאמרה לדיין שלא לסגור את הגשרים, ולא לאסור על התושבים להקשיב לשירור-אוייב ולא לאסור את עיתוניהם, וכך לרדות את ההתקוממות בכמה שנים, לא עמדה לדיין בעניין הרגל.

אך ידו הארוכה של צה"ל אינה מגיעה לכל מקום. רדושים לפחות חצי מיליון חיילים כדי לשמור על כל חוט-חשמל בארץ. ובמקום שאין בו צה"ל, שם מתנופפים כיום הדגלים הפלסטיניים מן החוטם ומעל לגגות — מאות, אלפים. והם אכן הפכו סמל של ריבונות.

צעירים מניפים דגל פלסטיני ברמאללה

היהודים של הרצל, כפרק שכותרותו "דגל", לאמור: "אם רוצים להנהיג אנשים רבים, צריכים להניף סמל מעל לראשיהם." במקום אחר אמר הרצל שדגל אינו סמל סמרטוט הקשור במוט. דגל מלהיב אנשים, מביא אותם להקריב את חייהם, להסתער ולחרף את נפשם. את כל אלה הבינ, כמו בהתגלות, אותו מזכיר קומוניסטי באסטוניה. הוא תפס שלא כדאי להילחם בדרגל. זה רק מזמין צרות.

פאריס אינה קיבוץ

פתאום — אינני יודע מדוע — נזכרתי בקארולין. כלומר, שמה לא היה קארולין. אינני זוכר את שמה, אחרי כל השנים האלה. אבל אני זוכר את החווייה.

הייתי אז בפעם הראשונה או השניה בחיי בפאריס. גרתי במלון קטן בקצה הרובע הלאטיני, בלי מעלית, בלי שרותים בחדר. מלון מלא בטיפוסים מזויים וציוויים. בעל מדרגות ספיראליות חור"קות ושוער זקן שידע את הסודות של כולם. בערבים הייתי הולך לקפה טלקט. זה היה קפה זול, מקום התכנסות של אנשי-בוהמה עניים, והוא שימש כמרכז לאמנים ישראליים ואמריקאיים שהפראנק לא היה מצוי בכיסם. כאשר הרוויחו כמה פראנקים היו חוצים את הרחוב ועוברים למיסערת לה-קופול, השוכנת בדיוק ממול. לפי החלוקה בין לה-קופול וסלקט אפשר היה לדעת את מצבו הכלכלי של כל אחד.

באחד הלילות, אחרי חצות, הגיעה לסלקט צעירה מארוקאית. (עד היום איני יודע אם היתה יהודיה או מוסלמית. זה לא היה רלוונטי.) היא היתה יפהפיה, בעלת יופי מיוחד דרמטי, שחורות שיער, כהת-עור, בעלת עיניים בורקות. היה היתה במצוקה גדולה. זה עתה, כך סיפרה, באמצע הלילה, גירשה אותה בעלת-הבית מהחדר שלה, מפני שלא יכלה לשלם. לא היה לה איפה לישון.

איש לא התרגש במיוחד. אמרו לה "זה רע" או "זה נורא", וזהו. פאריס אינה קיבוץ.

כישאר צעיר ואבירי, הצעתי לה לבוא אלי ולישון בחדרי. "אבל אני בכלל לא מכירה אותך!" קראה.

"אין רבר. תוכלי לישון במיטה שלי, ואני אשן על הארץ." הצעירה לא כליכך האמינה, אבל אמרתי לה שאנחנו הישראלים (כאותם הימים עוד אמרנו בגאווה "אנחנו הישראלים", כשדברנו על מידות טובות) מקיימים בהטחות. וכך היתה. הגענו לחדר, הגברת נכנסה למיטה, אני שכנתי על הארץ.

אבל היה קר ולא-נאות. לא יכולתי להירדם. אחרי כמה שעות ריחמנו עלי קארולין והזמינה אותי להצטרף אליה במיטה החמה. גרנו ביחד כמה ימים. מדי פעם הזמנתי אותה לארוחות. מדי פעם סחבה אותי בערבים למועדונים תרבותיים מאוד, שבהם ריקלמו סאטיריקנים טכסטים צרפתיים נהדרים שלא הבנתי אף מילה אחת מהם.

ואז, אחרי כמה ימים, התחלתי להרגיש שאיני סובל את נוכחותה. פשוט מאוד. לא היה משהו מסוים שהרגיז אותי. לא רבנו, או משהו. פשוט, היא התחילה לעצבן אותי. היא היתה עצבנית מדי, חסרת-מונחה. היא התעצבנה על כי לא ידעתי צרפתית. היא התרגלה לחדר ונהגה בו כבעלת-בית.

בקיבוץ, היא "עלתה לי על העצבים".

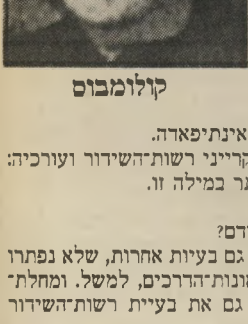
איך מגרשים אשה מחדר, אחרי שהזמינו אותה לשם? כשהרגשתי כי הסאה גרושה, הזמנתי אותה לספלי-קפה בביסטרו הקרוב ואמרתיה לה שלדעתי הגיע הזמן להיפרד. לא רכננו. היא לקחה את החבילה שלה, ומאז לא ראיתי אותה עוד. איני יודע מה קרה לה.

(יתכן שהיא מספרת עכשיו את הסיפור למישהו ומסכמת: "אוף, איך שהישראלים הזה עלה לי על העצבים!")

ביצת קולומבוס

מזה שמונה חודשים מנסים להסל את האינתיפאדה. מי לא ניסה? חיילים, פוליטיקאים, פרשנים. עשו. דיברו. הרביצו. התניקו בגאז מדמיע. פוצצו. גירשו. עצרו. הרגו. שום דבר לא עזר. האינתיפאדה נמשכה.

עד שבא אורי פורת, ופתר את כל הבעיה במכה אחת. ביצת קולומבוס.

קולומבוס

(קולומבוס הג'נ'ל, ששמו האימיתי היה כריסטובל קולון, שאל את המסוכים לשולחנו בתא-הקברניט של סוטה מאריה ונאלאן טה. באחד הערבים המשעממים של המסע הארוך, אם הם יודעים להעמיד ביצה על ראשה, מבלי שתיפול. הכל ניסו, איש לא הצליח. ואז, כך מספרים, שבר קולומבוס את קליפת הביצה וה'עמיד אותה בלי קושי'). אורי פורת החליט לשים קץ לאינתיפאדה. מה עשה? העביר הוראה לכל קרייני רשות-השידור ועורכיה: החל ברבע זה אסור להשתמש יותר במילה זו. זהו. סוף האינתיפאדה. גאונות! איך לא חשבו על זה קודם? אני מציץ להעביר לאורי פורת גם בעיות אחרות, שלא נפתרו עד כה, למרות כל האמצעים. תאונות-הדרכים, למשל. ומחלת האיידס. ואולי — מי יודע — גם את בעיית רשות-השידור עצמה: